

İstanbul, 17. XII. 1963

TDVİSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 059-210

Millî Eğitim Bakanlığı
İstanbul Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü Elyile
Ankara

30.Eylül.1963 tarih ve 1273 sayılı Tebliğler Dergisi'nde,Başbakanlığın resmi yazışmalarda dikkatsizlikten ileri gelen Türkçe pürüzlerden sakınılması hakkındaki yazısını büyük bir sevinçle okuduk. Gerek gazete ve kitaplarda raslanan yazı dilinde olsun, gerekse radyoyu da içine almak üzere konuşma dilinde olsun,Türkçede yapılmakta ve gittikçe artmakta olan yanlışlar üzerinde,bir devlet işi olarak durulmasının önemini takdir ediyoruz.Bir sirayet halini alan,çoğu da bilgisizlikten olduğu kadar mühimsememekten ve lâübalilikten doğan,dilin sıhhatini ve zevkını bozup hırpalayan bu gibi pürüzler üzerinde milletçe ne kadar durulsa azdır. Bizim bir öğretmen olarak sınıfta ve dışarıda,Türkçe üzerinde daima kirışte olan dikkatimiz dolayısıyla,yukarıda adı geçen yazıda gözümüze çarpan birkaç noktaya ilişmek yolunda gösterdiğimiz cüretin müsamaha ile karşılancığını umarak bunları aşağıda arz etmek istiyoruz:

I,1 de " görülüyor ki", "korkarım ki", "öyle sanırım ki" gibi deyimler denilmektedir. Kanaatimizce deyim,dilimizde bugün expression ve idiom karşılığı olarak özel bir anlam ifade eden kelimeler için kullanılmakta olup, yukarıdaki sözlerin böyle bir anlamları olmadığı için deyim tabirinin yerine burada başka bir karşılık kullanılması gerektir.

II,1 de " hattızatında"nın doğrusu da "haddizatında" olmakla beraber,"haddizatında" diye gösterilmiştir.Bunun bir dizgi yanlışı olduğu belli ise de yazıya dayanarak doğrusunu bu şekilde sananlar ve öyle kullananlar bulunacağını düşünerek işaret ediyoruz.

III de işaret edilen nisbet "i" si -yâyı nisbet- Fars gramerinde değil,Arap gramerindedir.

VII,2 deki yakinen kelimesi yanlış değildir. yakın arapça bir kelime olup ' bir nesneyi şek ve şüphesiz sahin itikad ile bilmeğe denür ki ilmin sıfatındandır -Kamus Tercümesi, yakın maddesi-'# yakinen şeklinde tenvin alabilir ve " şüpheye hiç yer bırakmadan, kesin olarak" demektir.

x1,a) da Türkçede karşılığı var olduğu için kullanılması mümkün, sözü Türkçenin selikasına aykırı düşmektedir. Bunun " Türkçe karşılığı mevcut olduğu için" sözünün tercümesi olduğu görülüyor. Onun için "Türkçede kadşılığı olduğu için" veya Türkçede karşılığı bulunduğu için" demek Türkçeye daha uygun ve daha tabiidir.

x1,b-c de ". . . anlamına yersiz ve yanlış kullanıldığı olmaktadır" ibaresinde'olmaktadır' sözü yerine 'görülmektedir' demek bize daha tabii gelmektedir.

Bata yabancı dillerinden sel halinde akıp gelerek Türkçemizi kaplıyan kelimelerin karşısına ordu gücüyle çıkılması gerekmektedir,dense mubalâga sayılmaz. Gün geçmiyor ki türlü devlet dairelerinden yol bularak olsun,özel teşekküller ve kişiler tarafından olsun,bir yabancı kelime bir Türkçe keli-

2)

meyi dilden koymakta ve onun yerine yerleşmektedir. Ancak, tek bir tamimin bunu önleyecek tilsimi taşımadığı meydandadır. Daha ciddi ve sıkı tedbirler alınarak bunların ardına düşülmesi gerektiğine inanıyoruz.

Bu tamimden duyduğumuz sevinci bir daha belirterek saygılarımızı sunarız.

Türk Dili ve Edebiyatı
Öğretmeni

Haydar İdiskun

Türk Dili ve Edebiyatı
Öğretmeni

Orhan Şaik Gökyay
Orhan Şaik Gökyay

TDVİSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 059-210